

**LA VIDA DEL CRISTIÀ
ÉS COMUNITAT**
COMUNITAT DE JESÚS I MONTSERRAT

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

LA VIDA DEL CRISTIÀ ÉS COMUNITAT

Comunitat de Jesús i Montserrat

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
2024

PRESENTACIÓ

Sí, ho afirmem perquè ho hem viscut: és possible viure l'evangeli, ser cristià, des d'una comunitat de laics.

Sí, és possible que aquesta sigui una opció de llarg recorregut; és possible que esdevingui un compromís de per vida.

Sí, una comunitat de laics pot tenir identitat pròpia; sí, es pot bastir des de la majoria d'edat; no és obligada una tutela vigilant.

Però cap comunitat no ha de caminar mai sola, sinó acompanyada, sempre, respectuosament, amorosament.

La Comunitat de Jesús ha tingut el privilegi de ser vetllada curosament i fidel per una altra comunitat: la comunitat benedictina de Montserrat. A ella vol expressar el seu agraïment més sincer pel suport espiritual i humà rebut al llarg de més de 50 anys, des d'aquell 29 de setembre de 1968 en què la Comunitat de Jesús naixia a l'ermita de la Santa Creu de Montserrat.

PREÀMBUL I MOTIVACIONS

La Comunitat de Jesús ha estat vinculada a la comunitat benedictina de Montserrat a través de persones concretes. Cal destacar de forma especialment significativa el vincle amb el pare Estanislau M. Llopart, l'ermità.

Des dels inicis, el pare Estanislau M. ha estat referència ferma, espiritual i vital de la Comunitat de Jesús. Durant la seva vida ens acompanyà en tot moment amb estimació i discreció. Aquest és el motiu que ens ha portat a dedicar-li un capítol del llibre que, alhora, narra l'itinerari de la seva vocació d'ermità, itinerari viscut i compartit amb la Comunitat

de Jesús. Les cartes i escrits del pare Estanislau M. depassen una mera correspondència i revelen la riquesa i fondària de la seva vida de fe.

A més del pare Estanislau M., els quatre abats que va tenir Montserrat en aquest període i alguns monjos com el pare Evangelista M. Vilanova, el pare Oriol M. Diví, el pare Joan Carles Elvira i el germà Esteve M. Palenzuela van animar i guiar la Comunitat en les seves diferents etapes. Des de l'any 2019 el pare Lluís Planas n'és el consiliari.

El conjunt de textos que recull aquest llibre reflecteix bona part dels fonaments d'una comunitat que, sense cap model pròxim ni un full de ruta previ, ha viscut la seva vocació cristiana inserida en la societat, en un Natzaret «actualitzat» en la línia intuïda per Charles de Foucauld. Nombroses dificultats, però també in comptables alegries han salpebrat un camí fet a les palpentes.

Compartim aquesta experiència des de la convicció humil que pot fer un servei a altres grups de cristians que també intueixen que *la vida del cristià és comunitat*.

LA COMUNITAT DE JESÚS

La Comunitat de Jesús és una comunitat cristiana laica nascuda a la segona meitat dels anys seixanta a Barcelona i actualment amb presència a diverses localitats de Catalunya, Aragó i País Valencià. Els vincles inicials d'unió i compromís entre els seus membres van ser l'amistat i el descobriment de l'evangeli. De fet, un pensament inspirat en Rm 8,35 ha estat present en moltes cases i espais de pregària compartits: «La nostra amistat és una corda lligada per un nus, Crist. Si nosaltres no volem trencar-lo, qui ens podrà separar de l'amor de Crist?».

Els referents espirituals que han inspirat la Comunitat són: el pare Estanislau M. Llopart —monjo benedictí i ermità—, sor Maria Montserrat Capsir, Charles de Foucauld i Albert Peyriguère.

Sor Maria Montserrat Capsir, monja contemplativa de la comunitat jerònima al monestir de Sant Maties de Barcelona, fou una persona clau en la creació de la Comunitat de Jesús. Va encoratjar Pere Vilaplana a formar la Comunitat i esdevingué una consellera inestimable. Els primers germans i germanes van poder gaudir de la seva amistat i del seu consell espiritual. Poc abans d'emmalaltir, el maig de 1967, redactà un escrit en què expressava com havia de ser la Comunitat de Jesús, i l'anomenà: «Els nostres principis».

La identitat de la Comunitat ha anat evolucionant amb el temps. Tanmateix, una recomanació del seu iniciador i fundador, Pere Vilaplana (1932-1983), ha ressonat sempre: «Viu intensament la comunitat, amb força i decisió; la vida del cristià és comunitat. I aquesta no és una paraula a la

qual es pugui donar qualsevol sentit, sinó aquell tan profund que, partint del manament per excel·lència que ens va deixar Jesús, el de l'Amor, passa i es realitza en aquelles primeres comunitats cristianes que els pagans coneixien precisament perquè s'estimaven».

Al llarg dels anys, en el si de la Comunitat han conviscut diferents vocacions: matrimonis, cèlibes consagrats, solters, sacerdots. L'acolliment de les diferents realitats i opcions personals —amb les imaginables dificultats d'encaix— ha suposat una gran riquesa. Cal reconèixer que en alguns casos no hem reeixit com ens hagués agradat. El repte no és senzill.

Des del principi, la Comunitat de Jesús va comptar amb l'acompanyament del pare claretià Antoni Andrés, conseller i amic fidel fins a la seva mort. Ell presidí moltes de les celebracions de la Comunitat, incomptables eucaristies, casaments de moltes parelles i bateigs dels seus fills. També va compartir les festes de Nadal i Pasqua i les vacances d'estiu amb diferents membres de la Comunitat. Se sentia un més de la família, tot i la seva vinculació principal amb la congregació claretiana. Amb la seva senzillesa es va guanyar la profunda estima de tots els germans i germanes de la Comunitat.

La Comunitat de Jesús es defineix com una comunitat activa-contemplativa. La pregària, el silenci, el recés i la formació són elements bàsics que impulsen i amaren l'acció; una acció que abraça tant la vida de família i laboral com el compromís en activitats d'església i socials.

Un retrat complet de la Comunitat de Jesús ha de fer referència forçosament a tres realitats que podrien semblar inconnexes: la Família espiritual de Charles de Foucauld, la comunitat benedictina de Montserrat i el poble de Tarrés. Cada una d'elles donaria peu a una explicació extensa; tanmateix, ens limitarem a situar-les en el context per justificar la seva rellevància per a la Comunitat.

LA FAMÍLIA ESPIRITUAL DE CHARLES DE FOUCAULD

L'espiritualitat de Charles de Foucauld va inspirar la Comunitat de Jesús des dels seus inicis més pregons. El llibre

Itinerario espiritual de Charles de Foucauld de Jean-François Six havia alimentat l'anhel dels membres de la Comunitat de fer present l'evangeli a partir de petits nuclis de laics compromesos, vinculats per l'amistat i la pregària, i arrelats en la vida ordinària, «la vida de Natzaret». Aquesta expressió tan estimada pel «germà universal» donava ple suport a viure, sia en un entorn rural o urbà, la realitat més quotidiana però amb l'essència de Jesús encarnat: «Cridar l'evangeli amb la vida», en una altra expressió del germà Charles de Foucauld.

Per aprofundir en el coneixement d'aquest carisma es van endegar tasques de formació. En paral·lel, es va posar en marxa una biblioteca específica sobre aquesta espiritualitat foucauldiana que ha estat reconeguda com una de les més àmplies i documentades i que ha estat objecte de consulta per diferents estudiosos.

Una persona amb la qual s'establí un vincle especialment destacable fou el pare Michel Lafon, hereu espiritual i continuador de la presència del pare Albert Peyriguère a El Kbab (Marroc). El pare Peyriguère va ser un dels primers seguidors de Charles de Foucauld, i autor del llibre *Deixeu-vos prendre per Crist* (traduït per Just M. Llorens, monjo de Montserrat). Aquest llibre influencià fortament l'espiritualitat de la Comunitat de Jesús i inicià uns lligams de profunda comunió amb el pare Lafon.¹

Les relacions estretes de la Comunitat de Jesús amb diversos grups d'aquest mateix carisma van conduir a la seva admissió l'any 1980 a l'Associació de la Família espiritual Charles de Foucauld, d'àmbit internacional. D'aleshores ençà els contactes han estat freqüents i molt enriquidors. L'any 2005 tingué lloc la beatificació del germà Charles de Foucauld, i l'any 2022 la seva canonització. El papa Francesc ens va expressar en l'audiència privada a l'Associació la seva gran confiança en els fruits del carisma de Charles de Foucauld.

Cal esmentar que l'anhelada universalitat del germà Char-

1. Publicacions de l'abadia de Montserrat publicava l'any 1971 un recull de meditacions del pare Michel Lafon sota el títol *Viure evangèlicament*.

les de Foucauld ha animat també l'obertura, la proximitat i l'amistat amb alguns grups d'altres confessions religioses.

COMUNITAT BENEDICTINA DE MONTSERRAT

Com s'ha dit a la presentació, la relació de la Comunitat de Jesús amb la comunitat benedictina de Montserrat ha estat des de sempre especialment intensa. El consell clar i amorós que la comunitat benedictina ha donat a la Comunitat per mitjà de diferents monjos i des de diferents vessants constitueix el nucli i l'objecte d'aquest llibre.

Montserrat és també el nexa inicial amb la tercera realitat que completa la imatge de la Comunitat: Tarrés, un petit poble a la comarca de les Garrigues, a prop de Poblet.

TARRÉS

La Comunitat de Jesús tingué coneixement del poble de Tarrés l'any 1969 a l'ermita de la Santa Creu de Montserrat per mediació del pare Estanislau M. Llopart, l'ermità, i de mossèn Àngel Bergadà, rector de Vimbodí i de Tarrés. La invitació de mossèn Àngel a fer estades a la rectoria encetà una fecunda relació entre la Comunitat de Jesús i aquest petit poble. Els lligams es van refermar amb la posterior visita dels veïns del poble a l'ermita de la Santa Creu de Montserrat. En tot moment l'ermità va animar vivament aquesta relació.

La religiositat senzilla i l'hospitalitat franca i generosa dels vilatans de Tarrés van seduir aquell grup de joves «de ciutat» que, a invitació dels veïns, va refer i adequar algunes cases i espais per a la convivència i la pregària. Així començà una duradora relació basada en el respecte, els projectes compartits, la familiaritat i l'afecte.

Si algun projecte va enfortir aquests vincles va ser la creació de l'espai on s'ubica l'ermita, als afores del poble. Amb la participació de tots, poble i comunitat, una antiga pallissa va esdevenir ermita: l'ermita de la Santa Creu de Tarrés. La seva inauguració fou a càrrec de l'arquebisbe Pont i Gol, acompanyat de l'abat de Poblet, Maur Esteve. Cada any la seva plaça reuneix gent d'arreu per celebrar l'aplec de la Santa Creu. El

pare Oriol M. Diví, el pare Joan Carles Elvira i l'abat Josep M. Soler de Montserrat han presidit l'eucaristia d'aquesta festa en diverses ocasions. També els arquebisbes de Tarragona Ramon Torrella, Lluís Martínez Sistach i Jaume Pujol.

L'ermita de la Santa Creu i la de Sant Antoni, i les pallisses del Ton i del Cirerer completen un indret de silenci i «desert» integrat en el paisatge natural de la comarca de les Garrigues. Aquests espais i altres habitatges rehabilitats s'han ofert obertament i gratuïta a grups de joves, ermitans, parròquies, comunitats religioses, i, de manera especial, als diferents grups de la família foucauldiana. Alguns hi han fet estades perllongades, noviciats, i fins i tot els seus capítols. L'any 2001 la Comunitat acollia a Tarrés la reunió internacional de responsables de l'Associació de la Família espiritual de Charles de Foucauld, amb la presència del pare René Voillaume, fundador dels Germanets de Jesús i dels Germanets de l'Evangeli.

Any rere any, la Comunitat i Tarrés celebren conjuntament la Setmana Santa, i és a Tarrés on els membres de la Comunitat hi fan la majoria de les seves trobades i recessos. El pare Cassià M. Just i el pare Evangelista M. Vilanova es van fer presents en alguns dels recessos i van celebrar l'eucaristia a la parròquia de Santa Maria de Tarrés.

Des del primer moment s'ha procurat mantenir la presència continuada d'un o més membres de la Comunitat com a veïns estables del poble. Ja són més de cinquanta anys de la primera anada a Tarrés i el pas del temps ha reforçat l'estimació per aquest petit poble històricament identificat amb la vinya, l'ametller, l'olivera i el savi treball de la pedra i el ferro. A hores d'ara, la relació d'amistat i fe compartida continua. Els temps i les formes han canviat, però Tarrés roman nucli essencial de la vida de la Comunitat de Jesús.

Aquestes tres realitats, Charles de Foucauld, Montserrat i Tarrés, sense pretendre-ho imbricades, han conformat significativament la Comunitat de Jesús.

L'objectiu més immediat de la Comunitat és ajudar els seus membres a viure la vida de cada dia amarada per l'evan-

geli, per l'amor de Jesús, i plenament inserida en el món actual. La voluntat és caminar junts, en comunitat, des de l'amistat, com a signe del compromís amb aquells que ens són més propers.

L'objectiu darrer, el que dona sentit a tot el projecte, depassa l'ens mateix de la Comunitat: anhela fer arribar aquest projecte d'amor, el regne de Déu, a tots els homes i dones del nostre món. És per això que la Comunitat roman oberta a les relacions amb altres comunitats, grups i entitats, i procura establir lligams de fraternitat amb tots aquells que cerquen la dignitat i la realització plena de l'ésser humà.

Tots dos objectius beuen de l'ideal de les primeres comunitats cristianes expressat en els Fets dels Apòstols (Ac 2,42-47), i de la intuïció profètica de Charles de Foucauld:

«Treballeu, pregueu, sofriu, feu el bé al voltant vostre als qui són més a prop; és estimant els homes com s'aprèn a estimar Déu. El mitjà per adquirir la caritat envers Déu és practicar-la envers els homes. No sé pas a què us crida Déu especialment, sé molt bé, però, a què crida tots els cristians, homes i dones, sacerdots i laics, celibataris i casats: a ser apòstols per l'exemple, per la bondat, per un contacte benvolent, per un afecte que demana retorn i que porta a Déu. Apòstol sia com Pau, sia com Priscil·la i Àquila, però sempre apòstols fent-se tot a tots, per donar-los tots a Jesús».²

2. Charles de Foucauld (carta a Louis Massignon, Tamanrasset, 1 de maig de 1912).

LA COMUNITAT BENEDICTINA DE MONTSERRAT I LA COMUNITAT DE JESÚS

La vinculació de la Comunitat de Jesús amb la comunitat benedictina de Montserrat ha estat intensa i continuada. Montserrat ha ajudat la Comunitat des de diferents vessants —la formació, el consell, la litúrgia— amb una disponibilitat sense mesura, i ha contribuït de forma rellevant al seu creixement.

La filiació amb el pare Estanislau M. va impulsar el reconeixement de la Comunitat de Jesús per part dels pares abats Gabriel M. Brasó i Cassià M. Just. El germà Esteve, hostatger, entusiasta de l'amistat i la pregària; el pare Cassià d'una gran humanitat i delicadesa; el pare Evangelista des de la lucidesa en l'anàlisi de l'evangeli i el món; el pare Elvira, de consell discret i valuós en moments difícils; el pare Oriol, harmonia en l'art i l'esperit, escorta i amic; el pare Josep M. Soler, acollidor i suport en les iniciatives: tots ells, juntament amb els pares Bardolet, Cebrià, Raguer i Massot, han propiciat una relació fructífera entre ambdues comunitats.

La Comunitat de Jesús, un projecte que va néixer a redós del Concili Vaticà II, ha depassat ja els cinquanta anys de vida. Seria difícil explicar aquesta durada sense els lligams amb Montserrat. La Comunitat s'ha nodrit de l'escalf i la llum d'una saviesa que ve de lluny: el monestir celebrarà l'any 2025 el mil·lenari de la seva fundació l'any 1025, per l'abat Oliva, abat de Ripoll i bisbe de Vic.

Estanislau M. Llopart, ferment i pilar de la Comunitat de Jesús

Cal considerar el pare Estanislau M. Llopart³ com un dels inspiradors principals de la Comunitat de Jesús. La Comunitat va néixer al seu recer i sense el seu consell i acompanyament inicial difícilment hauria assolit la profunditat i solidesa espiritual suficients. La seva empremta va marcar la identitat del grup i el desenvolupament com a comunitat al llarg del temps. A més, fou el mediador del vincle amb el poble de Tarrés, espai de referència en el decurs de la vida de la Comunitat de Jesús.

Etapa inicial a Montserrat, 1965 - 1972

Pere Vilaplana, fundador de la Comunitat de Jesús, fou amic de joventut i company de Jaume Mestres al seminari de Solsona. Aquest, que coneixia el pare Estanislau M., li va parlar de l'ermità l'any 1965. Anys més tard, fruit d'aquesta amistat, en Jaume Mestres va lliurar a la Comunitat de Jesús les cartes que havia rebut del pare Estanislau M.

En una d'aquestes cartes a en Jaume Mestres, l'any 1966, l'ermità li feia reflexions sobre el seu futur sacerdocí i manifestava la seva admiració pel llibre *Deixeu-vos prendre per Crist* del pare Albert Peyriguère. Aquest llibre ha estat una referència important en l'espiritualitat de la Comunitat.

3. Vegeu l'annex: «Resum biogràfic del pare Estanislau M. Llopart».

Abans de conèixer-se, l'ermità i Pere Vilaplana saberen un de l'altre a través dels joves que els visitaven, doncs el pare Estanislau M. els animava a parlar amb Pere Vilaplana i aquest enviava els joves a trobar consell en l'ermità. Finalment, el gener de 1967, Pere Vilaplana va conèixer personalment l'ermità durant unes convivències al monestir de Montserrat.

La crida a la vocació eremítica del pare Estanislau M. va trobar acollida a les ermites de Montserrat, tal i com recull el diari que Pere Vilaplana va escriure durant el viatge a Terra Santa a finals de desembre de 1972:

«Ja en els primers temps del cristianisme van brollar en diferents punts de la muntanya diverses ermites i ermitans que han donat a Montserrat un segell tan característic de la vida contemplativa en la soledat i en el silenci dels seus turons. Com a continuació d'aquesta tradició, tant de temps adormida en un temps com el d'ara, en un món tan allunyat de la vida de pregària, el pare Estanislau Maria Llopart, monjo de Montserrat, va sentir la crida d'aquesta vocació especial i la va portar a terme. Primer a la Santa Cova durant quatre anys i després a l'ermita de la Santa Creu, situada damunt mateix del monestir, des d'on es puja per unes escales fetes pels monjos. En aquesta cova, el pare Estanislau hi ha viscut durant set anys, fins al moment de la partença cap a Terra Santa».

[DVTS pàg. 4]

La vocació i el testimoni del pare Estanislau M. es troben als fonaments de la Comunitat. L'any 1973 Pere Vilaplana escrivia:

«El testimoni de l'ermità de fidelitat a la seva vocació i d'obediència extrema a Déu i als germans de Jesús m'ha dut a donar-me més a la Comunitat, que és el lloc que el Pare ha escollit per a mi».

[ACJ, D23 pàg. 15]

El pare Estanislau M. aconsellava Pere Vilaplana i seguia de ben a prop la vida personal i comunitària dels membres de la Comunitat:

«Durant aquests primers anys d'engendrament de la Comunitat eren freqüents les meves visites personals a l'ermità. Cada mes li deixàvem tots els apunts personals del recés i llavors quan jo

pujava comentàvem la trajectòria de les persones i la seva maduració personal i comunitària».

[DVTS, pàg. 6]

El pare Estanislau M. escrivia l'any 1967 una carta que esdevindria tot un programa de vida per als membres de la futura Comunitat de Jesús. Posteriorment, el mateix ermità, des del Japó, ratificà el contingut d'aquesta carta que anomenem *carta programàtica*.

«Ermita de Santa Creu, Montserrat, 23 juny 67

Estimat Pere Vilaplana,

Accedint al vostre prec (i el del G. Esteve, que us estima tant) us escric aquestes ratlles.

Sé que el vostre amor a Crist, en la comunitat que aplegueu, es tradueix en un servei en la pobresa, en l'amor i en la unitat. És la vostra actitud de pau en el món. Aquesta coincideix amb l'actitud de fons i de presència de la meua vida eremítica que hauria volgut, a més a més, emmarcada de més solitud i de més silenci... per tal de vivenciar més en Déu als homes. De fet, el Senyor s'ha valgut dels condicionaments humils i pobres de la meua vida sola i silenciosa per posar-me en contacte amb la vostra comunitat, que estimo. I això és, també, una manera de vivenciar l'Església, car tots vosaltres sou Església.

Hi ha moments en què el silenci, com la pobresa d'esperit, la simplicitat del cor, el servei de caritat, ens permet de vivenciar Déu i la seva Paraula més pregonament que tota altra mena de coneixement. Més enllà del tot conegut, més enllà del tot sabut, en el misteri de la Unitat on es troben les Persones divines, ens trobem igualment fills en el Fill, en l'abocament del Pare, per l'Esperit. Aleshores, en aquest "tu" a "Tu" ("tu ets el meu Fill" - "Tu ets el meu Pare, Abba, Pare!" - en la unitat de l'Esperit) realitzem la nostra unió amb tots els éssers visibles i invisibles, i adquirim el coneixement de Déu i dels nostres germans. És la "comunió dels sants", i la forma més perfecta d'oració.

Tal és el coneixement simple i profund que l'Evangeli ens dona de Déu, dels homes i de totes les coses. Tots som germans: Déu ens és Pare, i la història del món esdevé una història de salvació, de "realització" on Déu, en la persona de Crist, s'hi troba engatjat, encarnat, en la pobresa de cada home, en la petitesa de cada fet,

en la realitat concreta de cada cosa, de cada situació. Descobrir aquesta presència de Crist és la millor troballa, és el nostre alliberament, la nostra actitud d'adoració de fills de Déu.

Si hagués de donar-vos una consigna seria aquesta: la vostra 'pobresa d'esperit' és la millor disponibilitat per vivenciar el regne de Déu dins vostre, i Crist en els germans:

- us portarà a apreciar el silenci i la simplicitat com la postura més pura d'oració i contemplació del misteri de Déu i dels homes;
- us donarà la pau i la joia que us fa admirar i estimar les coses i les situacions humanes;
- us convertirà en testimonis i signes entre els germans de que la Salvació i el Salvador són una 'realitat' acceptada per la fe, però captada i evidenciada per la caritat;
- us farà ferment d'esperança enmig del món en vies de transformació;
- i us permetrà el gran servei de la unitat per la vostra comunió a Crist i als homes, bo i allunyant de vosaltres tota forma d'egoisme i de dualitat interior i exterior.

Penseu: Si l'amor destrueix l'egoisme, anul·la semblantment la noció de "proïsme". Per l'amor l'altre deixa d'ésser "l'altre": ell i jo, jo en ell, som l'únic Crist, l'únic Fill!... el Crist pobre i simple per llei de l'encarnació, que és l'amor.

En el silenci i en la pobresa, realitzo, amb simplicitat de cor, la unió amb vosaltres en l'amor del Crist.

En comunió de pregària,

L'ermità

Pere, felicitats pel teu onomàstic!»

[MAP, any 2003]

El pare Estanislau M. tenia en gran estima la vida de pregària i amistat de la fraternitat d'El Kbab. L'anada a la fraternitat d'El Kbab (Marroc) l'abril del 1968 on havia viscut el pare Albert Peyriguère i la lectura del llibre «Deixeu-vos prendre per Crist» havia donat a Pere Vilaplana una nova visió de com acompanyar els joves, i el va empènyer a conèixer personalment el pare Michel Lafon, continuador de la presència del pare Peyriguère al Marroc.

El pare Estanislau M. apreciava la figura de Sor Maria

Montserrat Capsir i el seu paper en la creació i espiritualitat de la Comunitat de Jesús. Per això, després de la seva mort el 1968 i havent llegit tots els seus escrits, cartes i meditacions va proposar a la Comunitat de fer-ne un llibre amb el títol *Donar-se com Crist*.⁴

L'espiritualitat dels inspiradors anava amarant els germans i germanes de Comunitat que ben aviat sentiren la necessitat d'expressar el seu compromís en aquesta espiritualitat dins de la Comunitat de Jesús i de l'església:

«Com jo, moltes altres persones de la Comunitat anaven a parlar personalment amb l'ermità. Així va anar creixent una relació personal i comunitària que li feia viure amb intensitat tots els passos de la nostra vida. Maduràvem com a església i com a comunitat i, tot parlant amb ell, vam creure que calia que els membres de la Comunitat expresséssim d'alguna manera l'exigència comunitària. D'aquí va sorgir la redacció d'un "compromís" escrit que li vaig presentar i que ell va trobar ple de l'esperit que ens anima».

[DVTS pàg. 6-7]

En el decurs de la celebració de l'eucaristia a l'ermita de la Santa Creu de Montserrat el dia 29 de setembre de 1968, el pare Estanislau M. rebia Pere Vilaplana com a germà i prior de la Comunitat de Jesús. Tot seguit els primers germans i germanes manifestaren davant l'ermità la seva adhesió a la Comunitat de Jesús amb un acte que s'anomenà «el compromís». És per això que, des del primer moment, els membres de la Comunitat feren ben seu l'esperit de l'ermità de la Santa Creu.

A continuació, el pare Estanislau M. adreçà unes paraules als assistents:

«Estimats,

[...]

No temeu, germans, de pertànyer al segle vint, al món actual. Déu estima tant el món que li dona el seu Fill. I el món és estimat per Déu, és a dir, el món del pecat és una cosa estimable, digna de

4. *Donar-se com Crist*, M. Montserrat Capsir. Edita: Comunitat de Jesús. Tarragona, 1976.

Déu. Per això hi envia el seu Fill i, per això, cadascú de vosaltres sou aquest fill de Déu encarnat.

Com Jesús, heu de trobar aquesta pau interior que li feu exclamar: Pare! Abbà Pare! I ens farà dir a tots els homes: germans! Això serà el senyal d'una gran pau interior, aquesta consciència interior. Aquesta pau ens porta a vivenciar la Unitat. Si tots som moguts pel mateix Esperit, tots ens sentirem germans del mateix Pare, tots ens sentirem germans i realitzarem la Unitat. El Pare ens porta l'esperit de paternitat i porta l'amor, el Fill porta l'esperit de filiació i porta l'amor, els germans porten l'esperit de germanor i porten l'amor.

Per estimar cal ser pobre, és a dir, cal donar-se, cal buidar-se. Déu va estimar tant que va crear; és una donació. Déu va estimar tant el món que li donà el seu Fill. En la pobresa de Déu, en Crist ens presenta fills de l'home i fills de Déu.

Estimats, insistiu sempre en aquesta pobresa interior, perquè essent fills de Déu us heu de sentir molt pobres. Us dic tot això perquè us senti identificats amb el Crist, que heu acollit per la Paraula, com diu sant Pere. És per una paraula que heu estat fets de Déu. Aquesta Paraula és el Crist. Acolliu-lo sempre en la Pobresa, en l'Amor, en la Unitat i en la gran Pau del cor».

[MAP, any 2003]

Durant els primers anys de la Comunitat i fins l'any 1972, molts recessos mensuals es van celebrar a Montserrat. El diumenge es pujava a l'ermita per celebrar l'eucaristia amb l'ermità, esmorzar amb ell i compartir la vida de comunitat. En aquesta època, els membres dels grups de recessos, litúrgia i desert i altres membres de la Comunitat anaven a Montserrat a visitar l'ermità per parlar amb ell i escoltar les seves recomanacions.

Partença de Montserrat i estada a la Cova del Cor de Llum, Betlem, 1972-1974

L'any 1972 el pare Estanislau M. va considerar la seva partença de Montserrat. La profunditat de la seva vida espiritual feia que molta gent l'anés a veure a l'ermita de la Santa Creu, però les constants visites de persones i grups dificultaven la

seva vocació eremítica. Ja de jove, havia sentit la crida a viure com a ermità en un país llunyà no cristià.

La Comunitat va viure de molt a prop aquells moments, ja que l'ermità havia demanat a Pere Vilaplana que parlés amb el pare abat sobre la seva partença. Així ho feu, i un mes després el pare Cassià comunicava al pare Estanislau M. que podia deixar l'ermita de la Santa Creu.

Com a destinació va escollir un indret proper al Centre Ecumènic de Tantar, a Terra Santa, on hi havia un grup de monjos de Montserrat. El desembre de 1972, el pare Estanislau M. marxà a Terra Santa. L'acompanyaven alguns amics, entre ells Pere Vilaplana i Josep Closa. L'afecte dels membres de la Comunitat envers l'ermità es va fer ben explícit en diferents moments del comiat.

Després de cercar diferents llocs apartats per viure la vida eremítica, el pare Estanislau M. va triar una cova a l'indret anomenat el Camp dels Pastors, a Beit Sahur, prop de Betlem.

L'any i mig que l'ermità va viure a Terra Santa fou motiu d'una intensa correspondència amb la Comunitat de Jesús.

En una llarga carta de març de 1973 enviada des de la cova que anomenaren Cova del Cor de Llum, l'ermità expressava el seu agraïment i comunió alhora que desitjava una Santa Pasqua. La Pasqua és un moment molt significatiu per a la Comunitat pel fet que en la celebració de la vetlla pasqual a Tarrés els seus membres renoven el compromís.

«Molt estimat i recordat Pere Vilaplana,

Que el Pare, font de tota bonesa, premii la caritat que vau tenir tu i el Josep i, a través vostre, la fraternitat i la Comunitat de Jesús, d'acompanyar-me a la Terra de Jesús i de Maria. Tot resta sempre present en l'amor, i en Crist es fa aquesta presència. Res s'oblida del que s'ha fet i viscut en l'Esperit, Ell que ho vivifica tot! El meu agraïment, doncs, us l'expresso constantment en el silenci profund de l'Esperit; la comunió amb vosaltres és total i sempre present.

[...]

Quant al pare Michel Lafon, me l'estimo i agraeixo els seus sentiments, però no puc escriure cap testimoni de mi mateix: qui ha de parlar de qui? Com parlar del silenci que és inefable,

“indicible”? (perdoneu el castellanisme). Si algú creu que ha de donar testimoni de l'ermità, que el doni.

[...]

M'oblidava dir-te (de tantes coses que tinc!) que enfront del poblet àrab damunt de l'entrada de la cova, una entrada baixa ogival, hi ha la creu del compromís de la Comunitat que em vas donar el 29 de setembre del 68. És un símbol de comunió!»

[ACJ D10 pàg. 22-25]

El mes següent, durant el recés, cadascun dels membres de la Comunitat va escriure individualment unes paraules per enviar a l'ermità a la Cova del Cor de Llum. Maria Teresa Monné,⁵ que pocs mesos després, el 21 de novembre, moria d'una embòlia amb 21 anys, li va dirigir aquestes paraules:

«Estimat pare Estanislau,

Cada vegada us tinc més present en les meves pregàries. Vós pregueu per nosaltres i ens teniu a tots presents i això em dona una alegria i em fa veure més clar aquesta comunitat que ens porta a viure el Crist.

Ara faré uns dies de descans, a vegades em deixo emportar per la feina. Així, quan torni de nou a la meva tasca, portaré una nova alegria i un desig més gran de donar-me. Cal, però, estar sempre atent i vetllar.

Una abraçada de tot cor,

M. Teresa».

Les cartes que el pare Estanislau M. envià a la Comunitat durant aquest període sovint s'entretenien en detalls de les seves vivències i deixaven entreveure la intensitat de la seva vocació. Per la festa de l'Ascensió d'aquell any feu un relat de la seva Pasqua a Terra Santa:

«La nit de Pasqua —vaig anar a Tantar, una hora i quart des del Camp a peu, per la vetlla pasqual— vaig rebre la teva carta del 12/IV amb les de la Fraternitat, i el diumenge següent, 29, la del 16/IV amb les de la Comunitat. Aquestes cartes contribuïren

5. Maria Teresa Monné pertanyia al primer grup de membres de la Comunitat a Reus i va fer el seu compromís amb la Comunitat l'any 1972.

a fer que la meva Pasqua fos intensificada per la vostra comunió d'amor. Gràcies!

El 29 també era Pasqua: la de les esglésies ortodoxes i orientals. El dissabte per la tarda vaig anar a Jerusalem a celebrar-la amb ells al Sant Sepulcre. Prop de 3 hores de camí a peu. Mentre pugui, aniré per Palestina a peu, com els pobres, com Jesús i Maria. A les 7 del vespre estava ja a l'edícula de la Resurrecció, en un racó, vestit d'àrab (l'únic, potser, entre els més del miler de cristians que hi havia) amb la canya a la mà. Vaig restar-hi assegut, silenciós, portant la presència de tots i la vostra ben conscientment, fins a les 9 (i una hora i mitja, sol, a terra, a la cripta de Santa Helena). El trànsit de la gent i el seu parlar (els grecs i xipriotes són molt parladors) no em distreia pas. Hi estava pel Crist i Ell m'absorbia en el seu silenci sepulcral i en el de la seva intimitat amb el Pare! A les 3,30, acabada la litúrgia, vaig retirar-me al Calvari, assegut a terra, en silenci i adoració i comunió (havia pogut combregar les santes espècies de la litúrgia grega fins a les 5. Quan sortia el sol (a les 5), sortia també jo de la basílica del Sant Sepulcre, portant la joia, la pau, l'amor del Crist Ressuscitat.

[...]

Santa Pasqua de l'Esperit Sant! Que Ell us faci sentir sempre fills de Déu. Pregueu per mi i pels meus germans àrabs. Saps? Gibrin, el guarda del Camp dels Pastors, un àrab —negre— musulmà fidelíssim, m'estima molt. Ens estimem en el silenci (ell parla àrab i jo no el sé pas). Ell ha estat la Providència del Pare en certs moments meus. Estimeu-lo!».

[D10 pàg. 28 i 29]

El desembre de 1973, amb la mirada posada en el pròxim Nadal, l'ermità compartia la seva experiència a Terra Santa:

«Agraeixo de tot cor —d'aquest cor que Crist ha pres i se l'ha fet seu— aquesta mostra d'estimació i de comunió de la Fraternitat i de la Comunitat de Jesús, i teva. Així podré compartir el vostre Nadal amb les germanes (Maria Creu, Chantal i Geneviève) que el Pare ha posat al meu costat aquest proper Nadal de 1973. Gràcies!

Com recordaré i viuré en silenci i adoració d'agraïment la gràcia que m'ha vingut a partir de l'Advent i del Nadal anterior (de 1972)! Viscuts en la pau, pobresa, amor i unitat, junt amb tu,

Pere, i amb Josep Closa —i tota la Comunitat que ens acompanyava espiritualment— amb Raimon Nubiola i en Guillermo. Aquell èxode i entrada a la Terra Santa, d'una forma humil i pobra, ara farà un any, ha estat una benedicció del Pare, ben fecunda per a molts i per a tota l'Església i germans àrabs que Ell m'ha donat i per als germans que Ell t'ha donat a tu, Pere. Ha estat meravellós i de comunió molt intensa aquest primer any d'entrada a la Terra de Jesús i Maria: l'AMOR i la UNITAT l'han marcat definitivament per gràcia del Pare, en l'Esperit. Tot és gràcia!

Oh, sí, tot és gràcia! Certament, aquests dies darrers pensava en vosaltres i us sentia més sovint que l'habitual... i pregava, i amb quin amor besava la creu de la Comunitat a l'entrada de la cova! Ella em parlava de sofriment i de joia íntima en el si del Pare. Ara veig que la comunió venia més forta perquè, de part vostra, vivíeu el misteri de mort i vida eterna d'una de les vostres germanes (Maria Teresa Monné). Estimo encara més la comunitat de Reus que ha madurat tant, que ja ha donat el seu fruit per a la vida eterna, al Pare».

[ACJ, D11, pàg. 103]

El febrer de 1974 l'ermità va continuar la revisió d'aquell primer any i ja apuntava algunes intencions sobre el seu futur, el desig de deixar Terra Santa per una terra de no cristians:

«No és fàcil, tampoc, resumir tot un any. Hi ha hagut de tot. Però tot ha estat tan meravellós! Tot ha estat Plenitud, i un constant gràcies, Pare! Ni un instant que pugui dir: el Pare no és aquí!

Es podria qualificar aquest any a Terra Santa com el de la major experiència de l'AMOR i de la UNICITAT. La Comunió ha estat total, gràcies al Pare, pel Fill, en l'Esperit Sant. Allò de sant Pau: "Tingueu els mateixos sentiments que Crist Jesús", per gràcia, l'ermità els ha tingut i en el mateix marc geogràfic! La joia profunda ha estat sempre conscient, tot i els grans sofriments de tota mena. Físicament crec que m'he afeblit.

[...]

Quant a quedar-me a Terra Santa, el pare abat té la paraula. Jo sento que no. I em deixaré prendre pel primer que em prengui si respecta la meua vocació de viure pobre, desconegut, entre "no cristians"».

[ACJ D11 pàg. 108-109]

La vocació del pare Estanislau M. de viure la vida eremítica en un país no cristià es concretà en diversos esdeveniments i contactes sota el ressò de les trajectòries de Charles de Foucauld i Albert Peyriguère. La carta de maig del mateix any explica el sentit de la seva futura anada al Japó:

«El dia 11 de maig el pare Adalbert —de retorn de Montserrat— ve al camp, m'entrega la carta del pare abat de l'1 de maig en la que em comunica que de les dues propostes que se m'havien fet (anar a la Índia o al Japó), puc anar ja amb el pare Oshida (japonès que parlà personalment amb el pare abat). El degà del monestir no s'hi ha oposat i confia en l'aprovació del pare abat Gabriel. Aquest, efectivament, donà el consentiment al pare Adalbert. De manera que puc ja deixar Israel per al Japó: concretament vers una de les illes Ryu-Kyu on vivien pobrament els “nigoto-cristians” descendents dels antics màrtirs del Japó. Oficialment ells són budistes (socialment i religiosament) però, en secret, resten fidels a la fe dels seus avantpassats. És un drama per a l'església del Japó: aquests pobres no han estat integrats en l'església oficial per “heretges i orgullosos”. De fet, ells han sofert tant durant 3 segles —ben sols— que per res del món volen traïr la fe tal com la van rebre clandestinament dels màrtirs. Tímids i pobres es malvien de tota pressió o força oficial. L'ermità pot restar “perdut”, silenciosament, amb el cor obert, entre aquells pescadors.

És verament allò que feien els més primitius ermitans del desert o d'on fos: la presència-amagada, allò que prepara la vinguda o el desvetllament de l'Esperit del Crist, en l'home, en el medi-ambient. És allò mateix que el pare Michel Lafon diu del pare Peyriguère: la “pre-missió”. No m'he convertit en “missioner”, com ho era el beat Domènec Castellet⁶, fill també d'Esparreguera i màrtir al Japó: cremat. Aquesta imatge i aquest nom que també és el meu segon nom de baptisme i que impressionà la meva infantesa:

6. El beat Domènec Castellet (Esparreguera 7 d'octubre de 1592, Nagasaki 8 de setembre de 1628) fou un frare dominic missioner que morí màrtir al Japó. El pare Estanislau M. l'admirava i va escriure'n un petit fulletó biogràfic.

“Mama, oh, jo dec estar a tot arreu: a l’Àfrica, a l’Índia, a la Xina, a l’Amèrica i al Japó, i allí seré màrtir!”, tenia aleshores 4 o 5 anys; continuo sent “l’ermità”, el “monjo” (=“la U que realitza la Unitat”), perdut, però que per gràcia ha trobat el Tot i tothom en el Tot, en l’únic AMOR-Absolut. I la meua eucaristia no serà ja la meua, serà la d’ells, i la meua vida no serà la meua, serà la d’ells. I vosaltres germans, hi sereu també allà, ben cert!».

[ACJ D11 pàg. 121]

El juliol d’aquell any, 1974, relatava els darrers moments a Terra Santa abans de partir cap al Japó:

«D’aquí a una estona vindran alguns dels monjos de Tantar per celebrar l’eucaristia ací a la cova, a les 3,30. Demà deixaré ja aquesta Cova del Cor de Llum on Tot s’ha fet tan Present i Llumínos en l’Amor i en la Unitat, que la Pobresa ha esdevingut tot Pau i Plenitud: Xt = els germans!

No us dic adeu. Us dic en Comunió, en l’Absolut diví, en el Pare. Estimeu-vos, com jo us estimo. No negueu el Crist, seria negar-vos la vostra pròpia consciència de SER = el Fill, l’Estimat. L’abraçada no es trenca».

[ACJ D11 pàg. 124]

Estada al Japó, 1974-2003

El dia 5 de juliol de 1974 el pare Estanislau M. deixava Terra Santa. Després d’una breu estada a l’Índia, el 21 de juliol arribaven al Japó l’ermità, Míriam Calvo i el també eremita Marcel Capellades.⁷ Míriam Calvo va desvetllar la seva vocació eremítica a redós del pare Estanislau M., a la Santa Creu de Montserrat. El va acompanyar al llarg de tot l’itinerari eremític al Japó i també en el seu retorn final a Montserrat.

Des del Japó i durant tot aquest llarg període, el pare Estanislau M. i Míriam van mantenir una estreta comunió amb la Comunitat de Jesús, emparada en la pregària i la comunicació sovintejada per carta. Així es compartia tant el dia a dia

7. Monjo ermità que va seguir el mestratge i també les petjades del pare Estanislau M. des de l’etapa de Montserrat i durant quatre anys al Japó.

com els dubtes i els interrogants d'ambdues realitats: la vida eremítica i la vida en comunitat.

La vida de la Comunitat tingué un moment rellevant el 30 de maig de 1977 quan l'arquebisbe de Tarragona Josep Pont i Gol presidí la benedicció de l'ermita de la Santa Creu de Tarrés. La nova ermita, amb la mateixa advocació que la que havia habitat el pare Estanislau M. a Montserrat, palesava la vinculació de Tarrés i la Comunitat amb l'ermità i la comunitat benedictina. De fet, el germà Esteve i el pare Oriol M. Diví visitaren Tarrés el mes de juliol i expressaren la seva joia per l'ermita recentment construïda i inaugurada.

Els ermitans del Japó van expressar la seva joia per la nova ermita a Tarrés amb aquestes paraules:

«Els fets relatius a la inauguració de l'ermita de la Santa Creu, a Tarrés, els hem viscut amb vosaltres. El mateix 30 de maig vàrem estar ben en comunió. Vàrem cantar els Goigs, ja en la seva primera arribada —amb música de l'ermità— però, quan els vam rebre impresos amb la música d'en Josep Maria, l'apenguérem de seguida, gràcies al pare Estanislau, i l'hem pogut cantar amb vosaltres, amb una mateixa veu i un mateix cor. Gràcies per tot! Les fotografies de la diada a Tarrés ens han portat també intensament la vostra presència. Ens hi hem trobat!».

[ACJ D12, pàg. 74]

Alhora, convidaren la Comunitat a visitar-los. El setembre de 1977 dos germans de la Comunitat viatjaren al Japó. Dugueren amb ells cartes i escrits de la majoria de membres de la Comunitat perquè l'ermità rebés els sentiments de comunió de tots i li donaren en mà una carta del pare Cassià:

«Estimat pare Estanislau, M. Creu⁸ i Marcel,

Quina alegria poder-vos enviar la nostra estimació a través d'una persona vivent, en Pere! En vàrem parlar i per una part ell s'ho estava pensant; i a mi se m'acudí de dir-li: perquè no hi vas també al Japó? I amb pocs dies s'ha decidit. Ja que jo no puc venir,

8. Míriam Calvo, més endavant Míriam Ma Ananda o Ma, nom que prengué en la seva professió monàstica el 1975.

em sembla que vinc a través del Pere. Ell us explicarà com està l'abat Gabriel i totes les noves de Montserrat i de la Comunitat de Jesús i ell ens podrà portar les vostres. Us estimo molt i us abraço en el Senyor Jesús.

†Cassià M.».

[ACJ D12, pàg. 77]

Al recés d'inici del curs comunitari a Montserrat els membres de la Comunitat varen tenir ocasió de compartir les noves del viatge al Japó amb el germà Esteve, i posteriorment amb el pare abat Cassià M. Just i el pare abat Gabriel M. Brassó.

Els ermitans van escriure des del record dels dies compartits i amb l'alegria d'haver rebut escrits i cartes dels germans i germanes de la Comunitat:

«Hem rebut ara en pocs dies els dos paquets i tot el plec de cartes, tan estimades, i amb tanta emoció llegides!

Encara sentim aquells dies que vam compartir amb vosaltres en el racó de Funamori i us puc dir que quan us deia adeu amb el pare, des de l'ermita, vaig unir les meves llàgrimes a les vostres... Gràcies per tot!

Les cartes de tants de vosaltres ens han portat intensament la comunió, però us asseguro que en el silenci sempre és vivent; em semblava que us coneixia a tots des de sempre, tot llegint-les.

L'ermità afegia a les lletres de la Míriam:

«El Pare sap amb quin amor i agraïment més grans he respost a la vostra tan estimada visita. La nostra comunió en el Crist s'ha consolidat més encara, si és possible, en la unitat de l'Esperit, en el qual i per mitjà del qual realitzem la comunitat i la Unitat volguda pel Crist, en l'Església».

[ACJ D12, pàg. 93-94]

Els ermitans varen felicitar el Nadal encara amb el bon record de la recent visita. Aquesta carta reflecteix la vida dels ermitans i la relació d'amistat i d'irradiació espiritual amb les persones del seu entorn significada en el bateig d'un jove budista.

«Molt estimat Pere i germans de la comunitat i de la fraternitat:

Una altra vegada més, gràcies per la vostra comunió tan plenament viscuda en el Crist; comunió que tant ens conforta.

M'ha alegrat molt el que ens escrius sobre la consagració de les fraternitats matrimonials. Beneïm Déu!

Dins la meva pobresa i petitesa vull fer-vos partícips de la meva joia més profunda que el Pare m'ha donat de poder engendrar de nou, en el Crist Jesús, un nou fill de Déu per l'Esperit; un fill de Buda i del Japó ha trobat el Crist i mogut per ell —en l'Esperit— ha pogut reconèixer la seva pròpia filiació divina: fill del Pare en Jesucrist, per Jesucrist i amb Jesucrist... I ara, Pere, ja puc morir-me, oi? Doneu-ne gràcies a Déu amb mi. Adeu! Una abraçada en el Crist Jesús,

Lermità»

[ACJ D12, pàg. 84]

El març de 1978 la Míriam compartia els fets de la vida de cada dia:

«Aquest hivern no ha estat tan fred com l'anterior, però tanmateix hem tingut molt de fred. Hem hagut de treballar una mica reparant les ermites i encara queda feina a fer; malgrat febleses i cansaments, n'estem ben contents per tant d'amor com Déu ens dona. Cada nou dia, cada instant, des del més profund del nostre cor proclamem: Déu és amor, tot és amor, tot és Gràcia! És així que en la nostra màxima pobresa totes les formes del món es tornen transparents de la presència de Déu.

[...]

Hem vist les fotos de la vostra anada a la Santa Creu de Montserrat. Ens han commogut i agradat molt i ens ha fet reveure l'ermita estimada.

[...]

Lermità està molt content de la visita que has fet a la seva família i de les fotografies. Ens les hem mirades molt! Podries fer-li arribar al Sr. Llopart la fotografia del pare Estanislau?

[...]

Pere, abans d'enviar-vos aquesta carta hem rebut la vostra del 28 de febrer amb l'homilia del cardenal Jubany. Gràcies per tot».

A continuació l'ermità desitjava una santa Pasqua als membres de la Comunitat:

«Monjos-ermitans en un món “no-cristià” anhelem vivament que tot i tothom es desvetlli, com en un matí de Pasqua, al retrobament d’un mateix: “Maria!” —amb el cor tot ardent— i al del Crist: “Rabbuni” —amb l’alegria de retrobar-se tots meravellats pel reconeixement del Crist com a Senyor de tot i de tothom. Convençut que la nostra comunió és amb el Pare i amb el seu Fill al cor de l’Església i de tota criatura a fi que la joia de cada home —germà nostre i fill de Déu— igual que la nostra sigui totalment plena. La Pasqua, com a misteri, ha de fer la presència “cristica” en cada home, una consciència “cristiana” en el món constantment renovat».

[ACJ D13, pàg.24-26]

Dos mesos després, la Míriam escrivia sobre el pare Estanislau M.:

«No vull acabar aquesta carta sense donar-te les noves del pare Estanislau Maria. Es troba bé de salut però sempre amb la gran enyorança d’anar al Pare, deixant aquest “cos de terra” que en ell ha esdevingut un cos de llum.

[...]

L’ermità segueix amb la mateixa transparència de Déu gràcies a la seva pobresa total. El seu amor dolç per nosaltres es manifesta constantment, sense variació, sense disminució, sense distinció ni accepció de persones... i n’estic ben certa que aquest amor que manifesta en nosaltres és signe del seu amor per a tots aquells que no estan pròxims físicament. Sobretot, com ell mateix sempre diu: amor als més pobres, petits, humils i pecadors; i aquest amor seu és prou gran, prou diví, totalment diví, per arribar a tots! A nosaltres, que vivim humanament pobres de fe i d’amor, saber això ens fa saltar de joia.

Que tothom rebí l’Amor de Déu sense mesura fins que tot desbordi de llum, d’amor i de joia de Déu».

[ACJ D13, pàg. 41-42]

Per l’aniversari de l’anada dels membres de la Comunitat de Jesús al Japó, el pare Estanislau M. va escriure una carta en què agràia la visita i feia una valoració de la seva vinculació amb la Comunitat:

«Avui fa un any de la vostra partença de Funamori, ben car-

regats de tot l'afecte d'estimació que us vam donar els pobres ermitans. Els lligams de comunió ininterromputs s'afermaren més en el cor de tots.

[...]

Nosaltres els ermitans, potser no sabrem mai dir-vos prou bé com agraïm i estimem aquell gest vostre, aquella llarga vinguda al Japó per reveure'ns i abraçar-nos i compartir-ho tot durant uns pocs dies, però ben densos de càrrega d'amor i de presència de tots els germans que portàveu, i portàvem nosaltres també en el cor.

[...]

Us estimem molt. I gràcies per tot el que ens feu compartir de tot el que feu, del que us passa, de les vostres joies, esperances i sofrències. Tot, us ho assegurem, queda assumit en la inefable comunió de la nostra pobra vida eremítica, enmig dels germans "no-cristians".

[...]

No cal que us digui com us recordo i us estimo a tots. Noms, cares, gestos, fets, esdeveniments de tota mena que afecten les persones i la vida de la comunitat, de les fraternitats, dels de Tar-rés, dels amics, i tants i tants... que tu, Pere, m'has fet conèixer i posar-me en comunió a través de les teves cartes que agraïm moltíssim... Tot plegat està en el meu record i en el meu cor. Tingueu igualment vosaltres un cor ben ample, germans. El cor és més que tot l'univers: tot ho pot abraçar, tot ho pot estimar quan s'ha unificat amb el cor del Crist!

Adeu! En aquest cor profund de Jesús us abraço i us estimo, L'ermità».

[ACJ D13, pàg. 66 i 67]

Al Japó, el pare Estanislau M. i la Míriam no estaven del tot sols. El pare Marcel·lí Fonts⁹, claretia que vivia al Japó, fou un suport constant per al pare Estanislau M. i els altres ermitans del Japó en les seves necessitats materials i amb els contactes amb l'església local.

9. El pare Marcel·lí visità la seu de la Comunitat a Barcelona l'estiu del 1978 per mediació del pare Antoni Andrés i així es produí una coneixença mútua.

Durant els primers quatre anys, els ermitans residien a una petita illa al sud-oest del Japó, Nozaki, en un petit poble de cases abandonades anomenat Funamori. Ells mateixos van construir les ermites on vivien. El juny de 1978, després de la renovació de l'ermita del pare Estanislau M., un tifó les destrossà i van haver de marxar a un altra illa de la mateixa demarcació de Nagasaki.

El novembre de 1978 la Míriam narrava com van viure aquest esdeveniment: amb pobresa, pau i embolcallats per l'amor de Déu.

«Restàvem asseguts al banc de la cuina, el lloc que semblava més segur. La caseta oscil·lava ja 10 o 15 cm. Aleshores van començar a trossejar-se seriosament les uralites; el pare estava molt tranquil; jo una mica menys, a cada embranzida del vent em costava no fer un bot! Anàvem parlant del que faríem, amb la gran joia i pau que aquesta nova pobresa ens donava, amb molts moments de silenci en què la comunió era viscuda plenament dins del cor de la Mare Església. Estàvem tan contents de viure aquest do de Déu en plena acceptació i abandó! Tant com estimàvem Funamori, hauríem de deixar-lo, si no trobàvem l'ajuda necessària.

[...]

Nosaltres sols, pobrament, però amb joia i en pau, el dia 29 al matí, enmig de la pluja, embarcàrem en el Hamayu direcció a Ojika, després d'haver celebrat l'eucaristia a la meua ermita per darrera vegada. Era el mateix dia que el papa Joan Pau I anà al cel; era també el dia del vostre 10è aniversari, Pere; i també feia 4 anys justos que nosaltres havíem arribat a Funamori i celebràrem la primera eucaristia: el 29 de setembre!

Em costa dir tants sentiments que vam viure aquest dies, però crec que fàcilment els podràs copsar a través dels fets. Tot fou senzill, pobre, joiós, ple de pau i d'acció de gràcies a Déu, per qui ens hem sentit tan portats en tot moment! Certament que Déu, en el seu amor per nosaltres, no ens estalvia les proves i els treballs, però tot és tan simple! El pare Estanislau, amb la seva bonesa, fa que esdevingui fàcil per a mi tot el que no podria suportar amb la meua feblesa. Si certament soc un bàcul de la seva ancianitat, no és menys cert que ell em sosté des del profund del seu cor.»

En aquesta llarga carta la Míriam descrivia el seu trasllat a Fukusaki, la nova destinació dels ermitans al Japó:

«Podríem haver-nos quedat a Ojika, però l'excés de població ens obligava a viure enmig de veïnatge. Vàrem preferir un altre lloc, Fukusaki, un petit poblet deixat i prop del mar, de vuit cases, de les quals la meitat estan en ruïnes; ens han cedit dues de molt velles, que es troben a uns 300 metres de distància l'una de l'altra. Aquest petit poble de Fukusaki és habitat per unes famílies de kakure-cristians, per això també ens ha fet il·lusió de venir ací».

[ACJ D13, pàg. 78-80]

L'ermità afegia:

«Fukusaki (=“la punta feliç” o “benaurada”) volem que sigui un lloc de joia i benaurança per als pobres kakure-cristians de tot el món, i també per a vosaltres. Estimo i confio sempre en la teva i la vostra comunió per tal que la nostra comunió sigui més total, eclesialment i còsmicament, en el Crist Jesús “amagat” i Senyor de tot. Adeu. Una abraçada des del cor profund de Jesús. Al·leluia!

L'ermità».

[ACJ D13, pàg. 82]

Poc després, en la següent carta, la Míriam confirmava l'encert del trasllat:

«Tant el pare com jo ens sentim molt animats i contents. Les noves ermites (heu rebut la nostra carta?) són tan petites com les de Funamori. Aquesta tardor ha estat particularment bona i a Fukusaki els ocells canten constantment. El lloc té un ambient solitari i silenciós, però les comunicacions són més fàcils. El clima també és millor. N'estem molt contents del canvi i en donem gràcies a Déu!».

[ACJ D13, pàg. 91]

Al principi de 1979 l'ermità rebia el llibret *Montserrat, ermites i ermitans*¹⁰ publicat per la Comunitat de Jesús l'any

10. El curs de recessos 1978-1979 se centrà en els quatre inspiradors de la Comunitat: Estanislau M. Llopart, Maria Montserrat Capsir, Charles de Foucauld i Albert Peyriguère, amb la publicació d'uns petits llibrets de cada un d'ells.

1978. El llibre entronca la tradició eremítica de Montserrat amb la relació entre el pare Estanislau M. i la Comunitat. Alhora, constata que aquesta espiritualitat de silenci i pregària té una projecció comunitària en Tarrés amb la construcció de l'ermita de la Santa Creu i el seu eremitori.

En la seva resposta, l'ermità agrai el llibret, ressaltà la comunió mútua i exposà el sentit que tenia la vida eremítica per a ell:

«Molt estimat Pere,

Amb agraïment i amb emoció he rebut i he llegit el teu llibret "Montserrat, ermites i ermitans" tan pulcrament editat i amorosament dedicat. Si no veiés tot el teu gran amor i no sentís tota la teva profunda comunió, em sentiria molest i confós. Qui és el pobre ermità perquè li'n feu cas? O, ben cert, soc jo qui en soc deutor de tot el vostre afecte de germanor tan intens. I us l'agraïxo amb tot el cor. Ell ens conforta (a Míriam i a mi) en la nostra humil vida amagada al cor de la creació, al cor de la humanitat, al cor de l'Església, al cor de cada germà on Crist hi és, conegut o desconegut; en la nostra vida immersa en Crist i en Déu, per l'Esperit, us trobem a tots tan presents!

Me n'adono que la comunió amb vosaltres, expressada en aquella carta escrita a Santa Creu de Montserrat el 23 de juny del 67, no s'ha estroncada mai, ans s'ha aprofundida més i més. Qui pot separar-nos de l'amor de Crist? Aprofito, doncs, aquesta ocasió per donar-vos-en gràcies i per demanar-vos que em vulgueu sempre com el vostre petit germà; ja que el monjo-ermità, per definició és l'u, el germà universal, com més tard va també intuir-ho el germà Charles de Foucauld.

L'ermità no és un evadit; és un encarnat en el món, al cor del món i de cada criatura. És aquell misteri del Silenci de Déu on el Verb-encarnat (emportant-se amb ell tota la Humanitat, tota la creació entera) retorna per esdevenir, en certa manera, més plenament encara Verb-Paraula, com diu sant Ignasi d'Antioquia (segle I). És aquella "Plenitud" de Déu i de l'Església, ens en parla sant Pau, a la que hi entrem per l'amor del Crist (Efes. 3,19; 1, 23; Colós. 2, 9-10). És l'amor que unifica tot, l'amor que es dona, que pacifica i, perquè és pobre, és a dir, sense egoisme, sense esperar compensació, enriqueix a tots.

Voldria donar-vos-en gràcies d'aquest amor vostre i de tants

germans que senten la vostra i la nostra comunió. Penso ara en el pare Lafon: sí, també jo sento fonda la seva comunió en la mateixa vocació; l'estimo! Potser serà millor que acabi i no citi noms de persones amigues... No acabaria mai!... I si acabés, em quedaríeu vos encara, o Crist amagat en tots els germans del món!

T'abraça, us abraça,
L'ermità».

[ACJ D14, pàg. 31]

La carta que cita, de 23 de juny de 1967, ha estat una directriu en la identitat i l'espiritualitat de la Comunitat, i està emmarcada a l'ermita de la Santa Creu de Tarrés¹¹.

El mes d'octubre de l'any 1979 monsenyor Saba Youakim viatjà a Barcelona i aprofità per conèixer la Comunitat. Monsenyor Saba Youakim, arquebisbe catòlic d'Amman (Jordània) de ritus oriental grec-melquita, havia rebut l'any 1972 la visita del pare Estanislau M. Durant la seva estada a Barcelona va visitar els abats de Montserrat i Poblet i celebrà l'eucaristia a l'ermita de la Santa Creu de Tarrés. En la seva homilia va rememorar la trobada amb el pare Estanislau M. a Terra Santa. Els ermitans, pels volts de Nadal, comunicaren la seva alegria per aquesta visita, i animaren a considerar la presència de la Comunitat a altres llocs:

«Per segona vegada Monsenyor t'invita a enviar un nucli de la Comunitat a Jordània. És magnífic! I us suposo ben contents del que això suposa... qui hi anirà? Perquè, t'imagines? On fórem nosaltres si, quan Jesús cridà els deixebles, aquests s'haguessin limitat a fer festa de tan contents i després d'això haguessin deixat anar Jesús tot sol...! "Jesús ens crida! Quin honor que ens fa el Senyor!"

De molt temps preguem l'ermità i jo perquè entre vosaltres es desvetllin vocacions "missioneres". Certament que no és fàcil deixar-ho tot i anar... però "si el gra de blat no mor..." Déu proveeix!

(...) La nostra soledat d'ara ens fa viure més a fons la comunió: cada somriure, cada gest, el més simple, esdevé universal. Tot, tothom, és aquí amb nosaltres, amb Déu!».

11. El text complet d'aquesta carta, que anomenem *carta programàtica*, es recull en el primer apartat d'aquest capítol, Etapa inicial a Montserrat, 1965-1972.

El pare Estanislau M. afegia:

«Molt estimat Pere i germans,

Tu, amb els germans, ens has fet compartir intensament les vostres coses durant l'any. Nosaltres, els ermitans de Fukusaki, també hem fet que compartíssiu les nostres d'una manera aparentment molt silenciosa, però, molt real, molt íntima, amb una comunió de cor total amb Déu, dia rere dia, constantment, ininterrompudament. Aquest any a Fukusaki ha estat especialment beneït per Déu, doneu-li gràcies amb nosaltres. Vivim ara el misteri de l'Emmanuel: "Déu-entre-nosaltres", el qual ens dona l'exemple i la possibilitat de realitzar la plena assumpció del pecat del món, tot inserint-nos al cor de cada germà, amb inefable amor i respecte pel Crist que s'hi troba amagat, sofrent... però unit al Pare! Amb la joia ja nadalenca us abraça a tots i a cadascun, amb tot l'amor,

L'ermità».

[ACJ D14, pàg. 88-90]

Els temps litúrgics eren sovint un motiu per manifestar els sentiments de comunió. Per unir-se a la celebració de la Setmana Santa i la Pasqua a Tarrés, moment central de la vida de la Comunitat, el pare Estanislau M. escrivia des de Fukusaki el març de 1981 una lúcida reflexió sobre el temps pasqual, la unitat i la pau:

«Avançant-nos a la Pasqua, t'escric aquestes ratlles que volen ser portadores de la joia pasqual en aquest temps especialment consagrat a la revisió i a la intensificació de la nostra fe i de la nostra donació al Crist. Jesucrist ens ha estimat i s'ha lliurat per nosaltres a la mort per tal de comunicar-nos la seva vida i la seva glòria que té del Pare i en el Pare.

Conscient en l'Esperit de la comunió que ens uneix amb tu i amb tots i cada un dels germans de la Comunitat i de les fraterinitats, podeu sempre comptar amb la nostra estimació i pregària constant per vosaltres i per les vostres obres d'Església. Cada carta vostra amb les notícies de la Comunitat ens dona joia i ens estimula a viure i a morir amagadament en el cor de l'Església, entre els no cristians, per amor a tots els germans. El Japó és una terra molt dura per sembrar-hi i arrelar-hi l'Evangeli de Jesús, i ens fa sofrir molt! Però aquesta porció de la terra i de l'univers no pot

acaparar pas tota la nostra voluntat de donació, no pot esgotar pas la nostra possibilitat d'amor per a tothom!

Com a monjo (i Míriam també) sento molt viva i fonda (com una espina profundament clavada en la meua carn) la crida de Jesús a la unitat. Cal haver realitzat en un mateix la unitat, haver esdevingut ja un, per poder arribar a ser un amb tothom, sense engany! També a vosaltres us escau bé aquesta crida i aquest anhel: per la pobresa ben assumida de les vostres persones, per l'amor que es dona sense mesura i per la unitat obtinguda a costa de sacrificar l'egoisme i de superar les formes de divisió i de rivalitat, arribem finalment a la Pau, que, si us fixeu en l'evangeli de Sant Joan, és el do pasqual de Jesús ressuscitat: aquesta pau que el món no pot donar perquè no la pot tenir si no és de Jesús i en Jesús.

Perdoneu aquesta expansió, que us sigui un signe de la nostra presència a Tarrés i a tots els llocs on us trobeu per a les celebracions pasquals. En comunió, doncs! Tot és gràcia, tot em dona joia i em fa sentir molt forta la vostra comunió. Santa Pasqua a tots!

Us abraça en el Crist,
L'ermità».

[MAP núm. 20, juny 2003]

El Nadal de 1981 l'ermità envià una pregària de Swami Abhishiktananda acompanyada de la seva adaptació personal:

«Pregària del cor

O Tu, que has vingut al fons del meu cor,
dona'm d'estar únicament atent
en aquest fons del meu cor!

O Tu, que ets el meu hoste al fons del meu cor,
dona'm de penetrar jo mateix
en aquest fons del meu cor!

O Tu, que ets a casa teua al fons del meu cor,
dona'm d'asseure'm en pau
en aquest fons del meu cor!

O Tu, que, sol, habites al fons del meu cor,
dona'm de submergir-me i de perdre'm
en aquest fons del meu cor!

O Tu, que ets sol al fons del meu cor,
dona'm de desaparèixer en tu,

en el fons del meu cor!»

Swami Abhishiktananda
monjo benedictí a l'Índia (†1973)

«O Tu, Jesús, que desvetlles eternament
el Fill del Pare al fons del meu cor,
dona'm de desvetllar-me sempre el Fill del Pare,
en el fons del meu cor!
O Tu, Esperit Sant, que aspires eternament
el Fill vers al Pare al fons del meu cor,
dona'm l'impuls de cridar sempre amb el Fill: "Abbà, Pare"
en el fons del meu cor!
O Tu, Pare, que eternament m'anomenes
el teu Fill al fons del meu cor,
dona'm d'ésser U amb tu,
en el fons del meu cor!
L'ermità, Nadal 1981»

[ACJ D14, pàg. 169]

En les cartes de gener i de març de 1982, l'ermità exposava algunes situacions difícils que estaven vivint, de salut, materials i de relació amb persones properes:

«En vigília del Nadal ens van arribar la teva carta i el paquet "regal" dels germans de la Comunitat de Jesús. Aquesta vegada ens l'ha dut el cap de correus de Hamanoura amb dos joves del seu equip de servei, un d'ells cristià, carregats de paquets. És que Ma des de l'octubre que sofreix reumatisme i el novembre se li declarà una forta ciàtica per l'esforç de tragar coses massa pesades, tot i que les darreres vegades l'he ajudada a carregar una mica, el poc que puc! Després de passar alguns dies immòbil, ara pot venir.

[...]

Quan pensàvem tenir i volíem assumir un hivern ben pobre i mancat de tot, vet aquí que arriben caixes i més caixes (petites i grans) de roba i de menjar i d'altres coses, de gent que molts d'ells no saben res de la nostra situació; realment ens hem vist desbordats.

[...]

Amb Míriam estem desconcertats, aquest any, del que ens acaba de passar; Ma es pregunta: "què ens voldrà dir amb això el bon Déu?" Som conscients de ser una càrrega pels germans

pel fet de viure tan lluny del poblat, del centre d'abastiments. Per això, si Ma quedés afeblida —com ja havia decidit quan vam deixar Funamori— estem disposats a deixar Fukusaki per un lloc més accessible, més proper o ben a prop de poblat, on sigui. A Fukusaki, tot i ser dur, a voltes molt dur, hi estem molt bé, perquè és el lloc volgut i rebut del Pare.

L'ermità».

[ACJ D14, pàg. 170]

«Tingueu pau, en la vostra pobresa, en el vostre amor, en la vostra unitat! És la vostra força, és el vostre testimoniatge! Em dol que els qui he estimat perquè donessin testimoni d'unitat i d'amor es valguin ara del meu pobre nom, de la meva encara més pobra persona, de la meva comunió per fer gestos i prendre actituds tan en desacord amb el meu esperit, amb el meu cor. És un misteri, el de la Unitat sovint trencada! Un misteri que cal compartir amb el Crist! Ja que això mateix, ¿no ho fem també tots nosaltres amb el nom sant de Jesús, amb la seva divina persona?

Pere, estimem-nos... i estimem sense mesura, sense càlcul, sense divisió de cor. No ens creiem ofesos perquè no hi ha en nosaltres ningú a ofendre! El Crist, que estima, és la nostra Pasqua oferta al Pare, és la nostra plenitud d'unitat, on no hi ha cap divisió ni dualitat. Això només ho realitzem quan de veritat reconeixem que la nostra vida, el nostre jo, està amagada (amagat) en el Crist, en Déu! Pere, germans, i els germans del poble de Tarrés, a tots una Santa Pasqua!

L'ermità»

[ACJ D14, pàg. 180]

«Però igualment gràcies a tots els germans de la Comunitat i de les fraternitats. Tinc molt al cor aquella eucaristia a Joan Blanques amb els germans que hi pogueren participar: aleshores vaig sentir-ne tot el confort de la vostra germanor i de la vostra estimació per l'ermità. Això no pot oblidar-se! Des del Japó procuro mantenir-me sempre fidel a la vostra comunió, prou que ho sabeu! En això, des del principi, s'hi ha també afegit Ma, que us estima molt, però molt! Ella comparteix, com jo mateix, les vostres coses: en teniu prou proves!

L'ermità»

[ACJ D14, pàg. 196]

Fons documentals, inèdits i extensos, seleccionats pel seu contingut rellevant:

- ACJ Arxiu de la Comunitat de Jesús
- DVTS Diari de Pere Vilaplana del viatge a Terra Santa de 1972
- MAP Més a prop, butlletí de la Comunitat de Jesús 1997-2023
- CM Correspondència Montserrat
 - Pare Gabriel M. Brasó
 - Pare Cassià M. Just
 - Pare Josep M. Soler
 - Pare Evangelista M. Vilanova
 - Pare Oriol M. Diví
 - Germà Esteve M. Palenzuela
 - Pare Joan Carles Elvira
 - Pare Lluís Planas

ÍNDEX

Presentació	5
La Comunitat de Jesús	7
La Comunitat benedictina de Montserrat i la Comunitat de Jesús	13
Estanislau M. Llopart, ferment i pilar de la Comunitat de Jesús	14
Pare abat Gabriel M. Brasó	57
Germà Esteve M. Palenzuela	59
Pare abat Cassià M. Just	65
Pare Evangelista M. Vilanova	74
Pare Oriol M. Diví	90
Pare Joan Carles Elvira	96
Pare abat Josep M. Soler	100
Pare Lluís Planas	105
Epíleg	109
Annex. Resum biogràfic del pare Estanislau M. Maria Llopart	111
Fons documentals	118

ISBN 978-84-9101-314-6

24205

9 788491 191314

La vida del cristià és comunitat. I aquesta no és una paraula a la qual es pugui donar qualsevol sentit: «La comprensió de la Paraula de Déu no es pot separar de la construcció d'una Comunitat».

(P. Evangelista Vilanova)

«Penseu: si l'amor destrueix l'egoisme, anul·la semblantment la noció de "proïsmo". Per l'amor, l'altre deixa de ser "l'altre": ell i jo, jo en ell, som el Crist».

(P. Estanislau M. Llopart)

«Jesús no es limita a trobar-nos personalment. Ens crida a formar una comunitat, a viure en l'Església». (P. Joan Carles Elvira)

«Continua essent d'una gran actualitat aquella meravella que els pagans trobaven en els cristians quan en els primers segles deien "mireu com s'estimen"». (P. abat Josep M. Soler)

Materials inèdits de monjos de Montserrat tan reconeguts com el pare abat Cassià, el pare Evangelista, el pare Estanislau M. –l'ermità–, entre d'altres, basteixen aquest llibre. Història de cinquanta anys de relació, reflexions, consells i vida a propòsit d'una vocació: ser comunitat.

